

בחזרה לעתיד

כשהיינו ילדים, מוזיאון היה מוזיאון ואטרקציה הייתה אטרקציה. בשנים האחרונות הגבולות מיטשטשים, ולא מעט מוזיאונים הופכים בחלקם לאינטראקטיביים או מציעים פעילות שאינה מסתכמת בסקירת מוצגים. הכל כדי שגם ילדי דור ה־Z יגיעו, יכירו וידעו ריקורט

בסוף המאה ה־19 אבל מסתיים למעשה בעתיד, בקריאה לפעולה.

מה בהרצל נוגע באנשים?

"הרצל, מעבר להיותו אבי הציונות,

מתחבר גם לערכים של הגשמת חלומות. הוא

חלם על מדינת ישראל וגם עשה מעשים. זה דבר

שנוגע בכל אדם, מקטן ועד גדול. כל אחד רוצה

להגשים ולעשות טוב לעולם. במקום הזה הציונות הופכת

ממשהו ארכאי למשהו שקורה כאן ועכשיו. השנה במלאת

120 שנה ליציאת הספר אלטנוילנד, הבאנו למוזיאון את

כתב היד של הספר. סביב הספר יצרנו גם וידאו־ארט, וכל

מבקר יכול להתחבר ל"אם תרצו אין זו אגדה", להבין שזו

לא סתם סיסמה, ולראות איך הוא עצמו מגיע לזה".

בימים אלו מוצגת במרכז הרצל התערוכה "נשב על

המרפסת" – אוסף גלויות של ברכות שנה טובה, מתקופת

חיוו של הרצל ועד לעשור השני של המדינה. באוסף אפשר

לראות כיצד נתפס הרצל עצמו והחלום הציוני בכללו על ידי

כל חלקי העם, בארץ ישראל ובכל רחבי העולם היהודי.

הרצל הוא דמות מלאה השראה ותקווה. שילוב תמונתו

המרשימה בגלויות הברכה מאפשר לשולח להעביר לקרוביו

ברכות המצביעות על אפשרות של תקווה ושל חוץ, של

הצלחה ושל סמליות לאומית.

לונדע, באר שבע. צילום: אולפני קקטוס גיל נמט

הרצל אומר

אחד מהמוזיאונים היפים בירושלים המציעים חוויה רב־גלית הוא מרכז הרצל של ההסתדרות הציונית. המוזיאון הוקם ב־1960, במלאת מאה שנים להולדתו של הרצל. בגלגולו הראשון של המוזיאון הייתה תצוגה על חייו ופועלו, כולל שחזור חדר עבודתו בווינה, על רהיטיו המקוריים ומסמכים מארכיונו של הרצל, כמו מכתבים שקיבל מאת העסקן הציוני אבא לפין ורבים אחרים. עם השנים הוזנח המוזיאון ונסגר בשנת 2000. ב־2005, במלאת 100 שנים לפטירתו של הרצל, הוקם המרכז מחדש במטרה להציג את ההשפעה העצומה של פעילותו על מדינת ישראל בהווה. המבקרים במרכז מוזמנים להצטרף להרצל במסעו אל הציונות, ללוות אותו בגיבוש עמדותיו, להזדהות עם שאיפותיו ועם אכזבותיו, להבין את חשיבות המורשת שהנחיל ולבחון את האתגרים העומדים בפנינו כיום. המוזיאון כולל ארבעה מיצגים אור־קוליים: אחד על דרכו של הרצל לציונות, השני על פעילותו בפוליטיקה הציונית, השלישי עוסק בחדרו של הרצל והרביעי – בהשוואה בין חזונו של הרצל בספרו אלטנוילנד להישגיה של מדינת ישראל. חדר העבודה המקורי של הרצל משולב אף הוא במוזיאון החדש.

"העיקרון הראשון המנחה אותנו הוא שמבקרים שייכנסו לכאן, יצאו אחרי שעה וחצי עם מבט אחר", מסביר עודד פויר, מנהל מרכז הרצל. "העיקרון השני הוא להיות תמיד רלוונטיים וליצור רלוונטיות של הסיפור אצל אנשים. כשאדם מתחבר הוא פתוח יותר לשמוע". אומנם התצוגות במרכז אינן משתנות, אך בעזרת הדרכה נכונה הוא מצליח לגעת בליבם של המבקרים – משפחות, בתי ספר, חיילים, תלמידים, ומנהלים בכירים. "המבקרים עוברים מסע של היכרות עם הרצל ורעיונותיו. אנחנו לא מתכוונים שהמבקרים יעריצו את הרצל, אלא שייקחו מהמיצגים משהו רלוונטי לחיים שלהם. המוזיאון מתחיל

אוספים
מיוחדים
מעברה של
עכו. אוצרות
בחומה

צילום: מוזיאון אוצרות החומה

השנה. אנחנו שואפים לתוכן ברמה גבוהה, תוכן שמפתח ומלמד את הילדים ומאפשר להם להיחשף לתחומי ידע שונים שלא דווקא היו נחשפים אליהם בדרכים אחרות. באמצעות המשחק אנו מאפשרים למשפחות לחזק את הקשר ההורי והבידך דורי. באמצעות שיתוף פעולה ההורים והילדים יוצאים מפה עם חוויה וזיכרון שמלווים אותם והם תמיד חוזרים לביקור נוסף במוזיאון.

בחול המועד סוכות תיערך במוזיאון הפעילות "חוויה מעבר לדמיון". בפעילות אנחנו מאפשרים לילדים להיחשף לעולמות מסתורין, אשליה ותענוע באמצעות משחק חוויה. יחכו למשפחות משימות משפחתיות, שרק באמצעות שיתוף פעולה הן יוכלו לפצח אותן ולהשלים את ההרפתקה, מתחם פלאות עם משחק משפחות ייחודי, מתחם אשליות יצירתי שמאפשר לילדים לדמיין הכי רחוק ועוד הפתעות.

מחדשים את העבר בצפון

בלב החומה המזרחית של העיר העתיקה עכו, שנבנתה על ידי השליט העות'מאני אל-ג'זאר לפני כ-200 שנה, ממוקם מוזיאון "אוצרות בחומה". המבנה ששמו המקורי בורג' אליקומנדאר, נבנה במקור כבסיס צבאי לחיילי המשמר העות'מאנים

ששמרו על עמדות התותחים. החללים המקומרים בלב החומה משמשים כיום כאולמות התצוגה במוזיאון. במוזיאון מרכזו לאתנוגרפיה ופולקלור הממחיש את הווי החיים של עכו והגליל משלהי המאה ה-19 ועד קום המדינה.

במוזיאון יש שני אגפים, מסבירה סיוסי רוזן, עובדת המוזיאון. "אגף אחד במוזיאון מדמה שוק במחצית הראשונה של המאה ה-20. מוצגות בו חנויות וסדנאות של בעלי מלאכה: כובען, סנדלר, רצען, קולעת קש ונצרים, קדר, פחה, רוקע נחושת, חרש עץ, נגר, נפח, צורף, מנעולן, מתקן פרימוסים, בית מלאכה לתפירה וריקמה, חנות לכלי בית מאמייל ובית מרקחת". האגף השני מוקדש לאוספים ונמצאים בו אוספים של עששיות, משקולות, כלים ארמניים, מנעולים ופעמונים. במוזיאון מוצגים גם אוספים מיוחדים מעברה של עכו - מכתבים וגפרורים של בית החרושת "נור", שפעל בעכו בימי המנדט, תצוגה של כלי נחושת שהיו בשימוש בחמאם של עכו, אוסף נדיר של פריטי לבוש שהיו מיוחדים לנשים בגליל ואוסף תכשיטים גליליים. לקראת החגים הוציאו במוזיאון חוברת יפהפייה המדריכה ילדים ומבוגרים המטיילים במקום בין נקודות שונות במשימות חיפוש. במקום ישנן שתי תערוכות

המוזיאון שמזמין את הילדים לשחק

הלונדע, מוזיאון הילדים של באר-שבע, הוא למעשה מגרש משחקים לילדים. הוא אחד המוזיאונים האינטראקטיביים החדשניים בישראל, הדוגל בגישה חינוכית שתומכת בלמידה אפקטיבית בעזרת משחק, חוויה והנאה הנשמרת אצל הילדים, ומפתחת יכולות ומיומנויות בכל ביקור במוזיאון. "המוזיאון מותאם לקהל הצעיר ומצליח לגשר על הפער באמצעות משחקים אינטראקטיביים מגוונים בתחומי ידע שונים", אומרת אורטל מיכאל-חדר מנהלת המוזיאון. "הילדים נחשפים לאלמנטים הסובבים אותם בחיי היום יום ומאפשרים להם לתרגל ולחוות תוך כדי משחק. אנחנו מצליחים לשמור על ההנאה והאטרקטיביות של המוזיאון אצל הילדים באמצעות משחק אינטראקטיבי הנוגע בתחומי ידע הקרובים לעולמם".

ומה הערך המוסף חיין מביף?

"במוזיאון צוות פיתוח תוכן שמטמיע באופן שוטף תכני למידה מגוונים, למשפחות שמגיעות לביקור בלונדע ולצוותים חינוכיים וילדים ממסגרות חינוך שמגיעים אלינו באופן שוטף כל

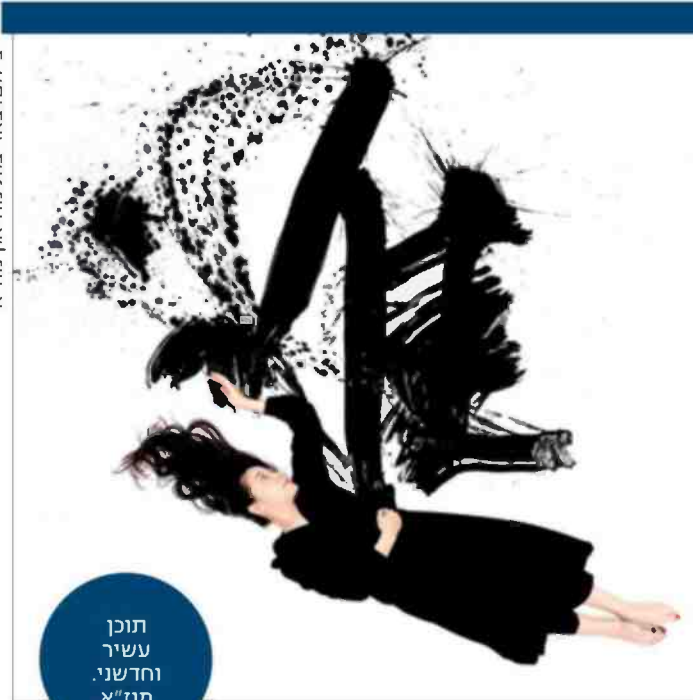
מתוך תערוכת
"נשב על
המרפסת".
מוזיאון הרצל

במוזיאון. המוצגים מגיעים בין היתר ממקסיקו, יפן, אפריקה, גאנה, אוסטרליה, קנדה, גואטמלה, ברזיל, ארה"ב, קנדה ועוד. "אלה ואלה שואבים את השראתם מהימים שבהם האמנות הייתה סוג של קסם, חלק בלתי נפרד מהפולחן ואמצעי לחולל שינוי בעולם נטול טכנולוגיה. המוצג המרכזי בתערוכה נוצר על ידי ארנסטו נטו Ernesto Neto, מהאמנים החזותיים הבולטים בעולם כיום, ידוע ביצירת מיצבים ופסלים מחומר דמוי רשת שהוא ממלא בחפצים כמו תבלינים, חול וקונכייות. ארנסטו משלב צורות וחומרים אורגניים המערבים את כל חמשת החושים, ומייצר תפיסה חדשה של הגבולות שבין יצירת האמנות לצופה".

למבקרים בתערוכה מוצע קטלוג שבו לצד כל מוצג ישנה אפשרות לסריקת קוד QR המפנה למידע נוסף על כל פריט. מוז"א הוא דוגמה למוזיאון המקפיד להתחדש כבר עשרות שנים,

וניצחונות והשפיע על האנושות כולה. יצרנו מוזיאון שחוגג את היהרות עם כל פורצות ופורצי הדרך היהודים שסיפורם נעשה השראה לדורות, מתוך תחושת גאווה, אחרות וסולידריות שאנחנו מבקשים לעורר בציבור. כל אחד מהמבקרים שלנו, מקטן ועד גדול, יכול להזדהות עם התכנים וגם להיתרם מהם. "כולנו חלק מהסיפור" הוא המוטו שלנו". המוזיאון מנגיש את הסיפור של העם היהודי בצורה קלילה, מפתיעה ומצחיקה ומרגשת ומציע חוויה מוזיאלית מהגבוהות בעולם – שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ביותר, שילוב מיצגים אינטראקטיביים ברחבי המוזיאון שפונים לקהל הצעיר והמבוגר כאחד לצד עבודות אמנות, חפצים ואוספים נדירים. "המוזיאון אף זכה השנה בפרס המוזה היוקרתית ומאות אלפי מבקרים מצביעים ברגליהם, כך שנראה שהצלחנו לעמוד בהבטחתנו להוציא את הישראלים מהמסכים, והיד

צילום: באדיבות מוזיאון מוז"א

תוכן עשיר וחדשני מוז"א

צילום: שחר וזיו כץ

הגיטרה של לאונרד כהן. אנו

לטובת המבקרים בו. אומנם לא תמצאו בו תצוגות אינטראקטיביות ומסכים, אבל תמיד תמצאו בו תוכן עשיר וחדשני. הפעילויות במוזיאון מותאמות לכל המשפחה, ולכל תערוכה תוכן תואם – תוכניות אטרקטיביות לילדים, מופעי מוזיקה וסיורים מודרכים. בעקבות התערוכה הנוכחית ייערכו מופעי מוזיקה מרחבי העולם, והמבקרים יוכלו להנות ממוזיקת עולם – ברזילאית, אפריקנית ועוד. ●

עוד נטויה. אנחנו מזמינים את כולם לבוא ליהנות מפאר היצירה ומעושר התצוגות שיש לנו להציע". ואם אתם כבר בתל-אביב, אתם מוזמנים לקפוץ למוז"א – מוזיאון ארץ ישראל, לתערוכה "אמנות מכשפת" בתערוכה אמנים בינלאומיים מרחבי העולם יוצרים בהשראת פולחנים ומסורות טקסיות עתיקות, לצד יצירות נדירות של אמנות אתנוגרפית וחפצי פולחן ארכיאולוגיים בני 3,000 שנה, המוצגים לראשונה בישראל", מוסיפים

מעניינות נוספות: "ישר מן הבודיעים" היא תערוכה נוסטלגית, שמתארת את משחקי הילדות של פעם, ספרי לימוד ישנים ועוד. "פלקרימק" (פלטטינה וקרימיקה) היא תערוכה שנפתחה השבוע ועוסקת בתוצרת מפעל הקרימיקה שהוקם ב-1933, תפארת יצירת הקרימיקה בארץ. באוסף המוצג במוזיאון ניתן לראות מגוון של כלים, שחלקם אודרו ביד.

תרבות תל-אביבית מזמינה

בילדותנו היה "בית התפוצות" תחנת חובה של כל אחד מאיתנו. שם למדנו על ההיסטוריה של העם היהודי, חוינו בבתי כנסת מיוחדים מרחבי העולם, והתרשמנו מתצוגות יודאיקה. במרץ 2020 נחנך המוזיאון מחדש תחת השם "אנו", והוא המוזיאון היהודי הגדול והמקיף בעולם. הוא נפרש על פני 7,000 מ"ר, 3 קומות חדשות מן היסוד, יותר מ-1,500 פריטים ואוספים נדירים, 40 סרטים בהפקה מקורית ו-25 מיצגים אינטראקטיביים מהנים לכל המשפחה. על אף שנפתח בתקופת הקורונה, פקדו אותו עד כה כ-400 אלף מבקרים מישראל ומחול.

"לייסר גוף תרבותי-חינוכי גבוה כמו מוזיאון ובפרט בנושא היהדות, שיש לו דימוי כבד ומרכא, ולהשיק אותו בעידן של מסכים ותרבות פנאי גלובלית שטוחה – הייתה משימה מאתגרת מאוד", אומרים לנו במוזיאון "אנו" השבוע. "אבל עד מהרה המשימה הפכה גם למטרה: רבים לא מכירים את סיפורו המופלא של העם היהודי, שיעוד לא רק פרעות ורדיפות, אלא גם הצלחות